

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
URED ZASTUPNIKA REPUBLIKE HRVATSKE
PRED EUROPSKIM SUDOM ZA LJUDSKA PRAVA
Zagreb, 26. kolovoza 2022.

Analiza odluke

Derbuc i drugi protiv Hrvatske
br. zahtjeva 53977/14 i 41902/15

čl. 6. Konvencije – pravo na pošteno suđenje (pristup sudu) čl. 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju – zaštita vlasništva

Odluke hrvatskih sudova temeljem kojih su podnositelji bili obvezani tuženicima naknaditi trošak parničnog postupka i zastupanja, nisu predstavljale nerazmjerno ograničenje prava na pristup sudu i prava na mirno uživanje vlasništva

Zasjedajući u vijeću od 7 sudaca, Europski sud za ljudska prava (dalje: Europski sud) 15. ožujka 2022. donio je odluku o nedopuštenosti zahtjeva podnositelja zaključivši da su prigovori podnositelja temeljem članka 6. stavka 1. Konvencije za zaštitu ljudskih prava i temeljnih sloboda (dalje: Konvencija) i članka 1. Protokola br. 1. uz Konvenciju očigledno neosnovani.

Ukupno pet podnositelja zahtjeva srodnici su osoba koje su bile ozlijeđene odnosno smrtno su stradale u odvojenim prometnim nesrećama, a o čijim zahtjevima je Europski sud zajednički odlučio zbog sličnosti konvencijske tematike. Tužbe podnositelja za naknadu štete hrvatski sudovi su odbili i naložili podnositeljima da tuženicima, osiguravajućim društvima zastupanim po odvjetnicima, isplate 72.300,00 HRK odnosno 36.600,00 HRK parničnog troška. Tužba 1. i 2. podnositelja odbijena je jer stupanj invaliditeta njihovog sina nije bio dovoljno težak da bi opravdao dosuđivanje naknade štete, dok je tužba 3., 4. i 5. podnositelja odbijena jer je njihov srodnik, u pijanom stanju, sam skrivio prometnu nesreću u kojoj je smrtno stradao. Ustavne tužbe podnositelja zahtjeva Ustavni sud proglasio je nedopuštenima.

Svi podnositelji pred Europskim sudom prigovarali su da im je dosudom prekomjernog iznosa parničnog troška od strane hrvatskih sudova ograničeno pravo na pristup sudu. Pritom, su 1. i 2. podnositelj prigovorili i povredi prava na mirno uživanje vlasništva.

Imajući u vidu postojeću sudsku praksu ([Klauz protiv Hrvatske](#), [Cindrić i Bešlić protiv Hrvatske](#) i [Čolić protiv Hrvatske](#)), Europski sud je istaknuo da se pitanje nerazumnih troškova postupka do sada otvaralo u slučajevima kada je stranka djelomično uspjela u sporu, a onda bi odlukom o trošku izgubila znatan dio ili cjelokupnu dosuđenu naknadu. Iznimno, visoki parnični troškovi mogu otvoriti pitanje na temelju Konvencije i u slučajevima kada je stranka bila potpuno neuspješna u parnici ako ona objektivno nije mogla predvidjeti svoje izgleda za uspjeh jer sudska praksa nije bila jasna u trenutku podnošenja tužbe.

Analizirajući zahtjeve podnositelja u svjetlu prethodno istaknute sudske prakse, jasno je da ista nije primjenjiva. Naime, njihove tužbene zahtjeve za naknadom štete hrvatski sudovi su odbili u cijelosti kao neosnovane te im sukladno pravilu „gubitnik plaća“¹ naložili podmiriti sav parnični trošak tuženika. Kako podnositeljima u domaćim postupcima ništa nije dosuđeno, jer nisu bili ni djelomično uspješni u sporu, troškovi postupka nisu ni mogli biti prekomjerni na način da bi „pojeli“ dio naknade za tužbeni zahtjev s kojim su uspjeli (*Čolić*, stavak 46. i *Klauz* stavak 76.). Također, u zaključcima nacionalnih sudova nije bilo ničeg proizvoljnog niti su ti sudovi odlučivali o nekom novom pravnom pitanju. U sva tri stupnja, u kontradiktornim postupcima, nacionalni sudovi donijeli su obrazložene presude o pravnim pitanjima o kojima postoji jasna i utvrđena sudska praksa. Stoga, podnositelji ne mogu isticati da nisu mogli predvidjeti svoje izgleda za uspjeh (*Cindrić i Bešlić*, stavak 107.).

Nadalje, razmatrajući sve elemente u ocjeni razmjernosti ograničenja prava na pristup sudu u predmetima podnositelja, Europski sud je istaknuo privatnopravnu prirodu tužbi u kojima tuženik nije bila država zastupana po državnom odvjetništvu već privatni subjekti zastupani po odvjetnicima (*Klauz*, stavak 95.). Konačno, podnositelji Europskom sudu nisu dostavili niti dokaze koji bi pokazali da im je obvezom plaćanja troškova postupka nametnut prekomjerni teret s obzirom na njihovu financijsku situaciju (*Cindrić i Bešlić*, stavak 95.).

Slijedom navedenog, odluka o trošku parničnog postupka nije predstavljala nerazmjerno ograničenje prava podnositelja na pristup sudu niti prava na mirno uživanje vlasništva te je stoga Europski sud zahtjeve podnositelja proglasio očigledno neosnovanim.

Pozivajući se na članak 6. stavak 1. Konvencije, 1. i 2. podnositelj su prigovorili i nedostatku pravne sigurnosti, tvrdeći da je sudska praksa Vrhovnog suda o naknadi troškova parničnog postupka pravnim osobama koje, iako zapošljavaju kvalificirane pravnike, zastupaju odvjetnici nedosljedna. Dostavili su presudu Vrhovnog suda br. Rev-129/09-2, u kojoj je taj sud presudio da osiguravajuća društva nemaju pravo na naknadu troškova postupka ako zapošljavaju kvalificirane pravnike.

Razmatrajući prigovor podnositelja, Europski sud je utvrdio da je presuda Vrhovnog suda na koju su se podnositelji zahtjeva pozvali doista suprotna zaključku donesenom u njihovom predmetu.

Međutim, imajući u vidu:

- brojnu sudsku praksu koju je Europskom sudu dostavila zastupnica, a koja potvrđuje da pravne osobe imaju pravo na naknadu parničnog troška neovisno o tome zapošljavaju li kvalificirane pravnike ili ne; te
- činjenicu da podnositelj nije mogao dostaviti dodatnu praksu koja bi potvrdila razilaženje u sudskoj praksi Vrhovnog suda po tom pitanju;

Europski sud nije mogao zaključiti da su postojale duboke i dugotrajne razlike u sudskoj praksi Vrhovnog suda (*Grkokatolička župa Lupeni i drugi protiv Rumunjske [VV]*, stavak 117.). No čak i da je postojala neka vrsta nedosljednosti u relevantno vrijeme, Europski sud je smatrao da je ona uklonjena obvezujućim pravnim shvaćanjem Vrhovnog suda².

¹ Članak 154. stavak 1. Zakona o parničnom postupku (NN 53/91 ... 89/14)

² [Pravno shvaćanje Građanskog odjela Vrhovnog suda usvojeno 22. listopada 2012.](#)

Slijedom navedenog, i ovaj prigovor 1. i 2. podnositelja Europski sud je odbacio kao očigledno neosnovan.

Ovu analizu izradio je Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskim sudom za ljudska prava. Analiza ne predstavlja službeni dokument Europskog suda za ljudska prava te nije obvezujuća za taj Sud.

© 2022. Ured zastupnika Republike Hrvatske pred Europskom sudom za ljudska prava